

ТУРЦИЯ

ВЪСТНИКЪ ЗА НАРОДНИТЕ ИНТЕРЕСИ.

Съгласно 25

ТУРЦИЯ взема сѣка сабота. Годишната цѣна за въ имперіята, по царската поща, е 3 бѣли мецидета; въжъ отъ имперіята, 4 бѣли мецидета. Споменувателната трѣбува да сѣ годишни и предплатени. Писмата които са относително до редакцията надпиратъ се до Никола Генювичъ. Външните настоятели отговарятъ за вѣстникъ. Подписката за спомоществованіята става у Ц. гръцъ Балканъ при Г. Алека А. Кръстьовича, настоятел на вѣстникъ.

РЕДАКТОРЪ И ИЗДАТЕЛЪ НИКОЛА ГЕНЮВИЧЪ.

Съсѣ послѣдната поща, едно голѣмо число отъ нашити спомоществователи ни направиха забѣлжванія за да дадемъ нѣкакви разясненія върху положеніето на черковніятъ ни въпросъ. То ни белѣжеше ощи живити припирни които ставали относително за нѣго и горѣщото желаніе на нашити съотечественици да научатъ положително нѣговити истински слѣдствия и дѣйствителното намѣреніе на гръцката патриаршія и на свѣтіятъ синодъ.

Наистина този въпросъ занимава едно широко мѣсто въ духовити на нашити Българи; той разбуди отъ спяньтъ на илотизмътъ сичкити души; той разпали съсѣ свѣтія огънь сичкити сѣрца; слѣдователно той трѣбува да земѣ едно безпристрастно рѣшеніе. Друго сръдство нѣма. Нѣ кое е дѣйствителното намѣреніе на гръцката патриаршія и на свѣтіятъ синодъ? ще ли да ни дадѣтъ законнити правдини? или ще ни разиграватъ тъй каквото ни сѣ разигравали до-сега.

Нашата народна исторія ни показува доста ясно ролата която фанариотити сѣ играли въ духовніятъ ни животъ за да ни даде да разумѣемъ ролата която тѣ играятъ и ще играятъ въ исторіята на черковніятъ ни въпросъ. Нѣ ще ли да сполучатъ най-сетѣ? Съвѣтникътъ можѣ да кажи да; колкото за насъ нѣ ще кажимъ просто нѣ; защото Българити не сѣ всеи крави за до нѣ каквото ги мислѣтъ фанариотити и московитити.

Теглилата сѣ една наука на човѣкътъ. Тѣ сѣ можѣ да са кажи и за единъ народъ. Нѣ сички сѣ биле предметъ на различни злоупотреби отъ страна на фанариотити и на московитити; това не стигаши. Тѣ ни бѣха заровили още и въ грѣбътъ на илотизмътъ. Нѣ днесъ нѣ въскреснахми отъ този страшенъ грѣбъ, благодареніе на Хати-Хумаюпътъ на отоманскити пашаши и излязохми на бѣлъ свѣтъ за да видимъ лучезарнитѣ зари на слънцето.

Тѣзи теглила неможѣтъ да са опишатъ; тѣ сѣ направѣли такви единъ впечатлѣніи въ души и въ сѣрдцата на нашити Българи които нищо въ свѣтътъ неможѣ да зачѣ отъ умѣтъ ни и отъ дѣстовити на нашата ни исторія. Тѣ сѣ едно неоторимо показателство да убѣдѣтъ фанариотити и московити че нѣ нѣма никога да склонимъ за нѣмъ робуванѣ тѣй каквото сѣмъ робували до-сега. Нѣ искаме и ще искаме това което сѣ стои, това което можѣ да ни даде; нѣ искаме да вървимъ къмъ цивилизацията

съобразно съсѣ духътъ на въкътъ и съсѣ интересити на царството; нѣ нѣ не искаме веки да робуваме на фанариотити и на московитити.

Да, нѣ искаме правдини законни съсѣ които да можимъ да улѣчимъ религиозното сѣ положеніе и да управляваме народнитѣ сѣ работи. Съсѣ други думи, нашето всеобщо желаніе е, и ще бѣди, да истрѣбимъ злоупотребленіята на фанариотити и на московитити и да отворимъ една нова епоха за благоденствіето на отечеството сѣ съобразно съсѣ хати-хумаюпътъ и съсѣ чувствата на царското правителство.

Нѣ гръцката патриаршія и свѣтіятъ синодъ ни отказуватъ категорически тѣзи правдини основани на исторически документи. Повече: тѣ не ни давѣтъ нищо, и нецѣтъ да припознаятъ нити съществуваніето на черковніятъ ни въпросъ, нити нѣкъ съществуваніето на седемъ милиона Българи. Защото на точката на религиозното вѣрнѣ, казува съчинителъ на бѣлгаризмътъ, нѣмало никаква разлика помежду народити които съставѣтъ православната черкува тѣй сѣщо каквото на точката на политическото вѣрнѣ нѣма никаква разлика помежду народити които съставѣтъ отоманската имперія.

Твърдѣ добръ. Нѣ понеже нѣма никаква разлика, споредъ фанариотскитѣ съчинители, на точката на религиозното вѣрнѣ, помежду народити които съставѣтъ православната черкува, защо гръцката патриаршія и свѣтіятъ синодъ правѣтъ тѣзи разлика помежду сѣ? защо сѣмъ рѣкополагали сѣ Грѣци владѣщи? защо не приѣматъ въ събраніята членови и отъ други народи? защо е бивалъ патрикъ сѣ Грѣкъ, сѣ Грѣкъ? —

Зеръ Исусъ-Христосъ е далъ право да проповѣдуватъ свѣтлинити на христіанцината само Грѣцити, Грѣцити, нѣ нѣ други. Зеръ Исусъ-Христосъ дава воля да сѣ служи литургіята, само на грѣци, споредъ какъто мислѣтъ фанариотити, а нѣ на други. . .

Нѣ рѣкохми по горѣ чи гръцката патриаршія и свѣтіятъ синодъ ни отказаха сичко, нецѣтъ да ни дадѣтъ никакви отстъпки. Защо? — Защото ония които са туркиа народни представители излязоха калпави и неспособни да поддържатъ черковнитѣ ни исторически правдини. Фанариотити познаха тѣзи калпавици и тѣзи неспособностъ; тѣ играятъ сега навикновенната сѣ рола. Що ги е грижа? —

Его положеніето на черковніятъ ни въпросъ и дѣйствителното намѣреніе на гръцката патриаршія и на свѣтіятъ синодъ. Ето и мурафетътъ на народнитѣ ни представители които фѣрчаха чакъ до небеса съсѣ лѣжити на свѣтътникътъ. Нѣма нашити съотечественици научатъ тѣзи истина.

Остава сега да знаѣмъ мнѣніето на царското правителство. Царското правителство е било сѣкога добръ расположено за черковнитѣ ни правдини. Нѣ можѣ ли то да сѣмъ си на духовни работи и да рѣшава единъ въпросъ който зависи съвършено отъ гръцката патриаршія и свѣтіятъ синодъ?

Нѣма отговори натова Съвѣтникътъ.

Нѣ разсѣдихми за добръ да туримъ предъ очити на нашити читатели рапортътъ на Голѣмийтъ Съвѣтъ четенъ по случай на посѣщеніето което Н. Ц. В. Султанътъ направѣ на Високата Порта предъ нѣколко вѣрме:

Високото попеченіе и плодотворното почитуваніе които Н. Ц. В. Султанътъ е благоволилъ сѣкога да внася въ сичкити части на работити на царщината, давѣтъ сѣки денъ на ходѣтъ на управленіето, една сила и една леснина нови, и уздравѣватъ напредуваніето на дѣлото за преобразованіето и за възражданіето което Н. Ц. В. предирѣ.

Натоваренъ (да извършува управителнитѣ улѣчшенія, извори за благодѣйствието на царщината и за щастіето на народити; да наработува законити и уставити които правѣтъ основата на гражданското управление, и да прилага законнитѣ расположения, които утвърдѣватъ наредбата и правосѣдіето, Голѣмийтъ Съвѣтъ сѣ прави една длѣжностъ да наложи общенародно мѣрнитѣ които сѣ биле предметъ на нѣговити разискуванія, и да покажи на царщината, въ сполученитѣ слѣдствия, благоволителнитѣ и великодушнитѣ намѣренія на царлѣ.

Рѣшеніята на Голѣмийтъ Съвѣтъ сѣ са предлагали, които сѣ ставали, на потвърденіето на Н. Ц. В. и сѣ са тургали въ дѣйствието съобразно съсѣ нѣговитѣ заповѣди. Посѣщеніето съсѣ което Н. Ц. В. благоволила да почете Високата Порта въ началото на сѣка година дава на Съвѣтътъ случай да представи на Н. Ц. В., кѣту биланъцъ на управителното положеніе, споредъ какъто е ставало въ прѣминалитѣ години, единъ краткъ изгледъ за въпроситѣ отъ различни естества, които сѣ зѣли рѣшеніята сѣ въ пазухата на нѣговитѣ три отѣдѣленія, и едно кратко изложение за изрѣкитѣ предпріѣти или извършени въ царщината въ полза на успѣхътъ и на цивилизацията презъ годишната дѣло са знаѣна.

Управителното отѣдѣленіе на Голѣмийтъ Съвѣтъ сѣ е на дѣлото мѣчило да сѣ съобра-

жива, въ рѣшеніята си, съсъ основните закони на царството и съсъ нуждите на вѣршената, нѣту е предлагало на Голѣмѣтъ Везиръ извършването на сѣчките мѣрки за общенародната полза. То е пакъ тъй посѣтвало пинианіето си за умложаваніето на приходите презъ поддържаніето на една умна икономія въ употребяваніето на акаретни въ царщината.

Въ това послѣднѣо отношение, много важни улжшениа са извършени, благодарение на побужданіето дадено отъ Н. Ц. В. въ сѣчките отдѣленія на общенародната служба, безъ да е имало да пострада отъ нѣщо тѣхното служуване. При сичко това, както ще забележи Н. Ц. В. отъ бюджетътъ на имперіята който ще му са представи сега скоро за да са обнародува, сключените разности на сѣко отдѣленіе и които са отнесати за миналата година, не сж са още разгледали добръ отъ правителството; нѣ то ще глѣда да ги смали много или малко за сегашната година. Голѣмѣтъ Свѣтътъ знае отъ своя страна най голѣмѣти грижи за да испълни сѣчките икономии които можн да обѣмн гражданското управленіе.

Главните въпроси за обща полза, предидѣтъ на рапорти представени отъ управителното отдѣленіе презъ миналата година, са касали до съставяніето на нѣтъ нови търговски сѣдници които трѣбуваха за развитіето на търговските сношенія по вътрешността, на едно гражданско сѣдничко направление, подъ иже меркезъ - одагъ, въ сѣка отъ поглавните срѣдоточки на румелійското населѣніе; до поставеніето на нови берачи и сѣмни независно отъ заптійското тѣло; до основаніето, въ нишката провинція, на единъ кѣща за въспитаніе отредѣна за сѣчките сиромашки и изоставени дѣца безъ разлика на племе; до поправеніето на калетата и до направеніето на кѣшли и други воински заведѣнія; до нѣкакви разположенія които отрѣждатъ изважданіето на нѣкои руди сега наскоро открити; до съставеніето на една паравуна служба помежду Самсунъ и Батумъ, отъ една ерлійска компанія; до вписаніето на памучно семе и на машини за да са распространи културата на памукътъ; до нѣкакви мѣрки за да можн да са тури системата на заѣмѣтъ съсъ фѣйда съгласна съсъ търговскіятъ законъ и да са въспрѣтъ злоупотрѣбѣти отъ кѣмъ земеделци; до отрѣжданіето на особини тарихи за пощенската служба по крайморіята; до увѣжданіето на нѣкои распорѣждани полѣзни на здравителни устави; до подновяваніето на телеграфическата тариха; до едно по-добро отрѣждане за службѣти на капитанати отъ портѣтъ; до освѣтиваніето съсъ газъ на царградските улици и на брѣгницата изъ Босфорѣтъ; най-сетнѣ до едно преглѣждане на тескеретата на сѣчките тукашни населѣнія отъ воинските отдѣленія.

Управителното отдѣленіе са е занимавало, оци и съсъ расправи относителни за вписаніето на пригоди и съсъ гражданските даѣни.

Н. Ц. В. кѣту заповѣда да са издирн положеніето на нѣкои подданици за да са увѣждатъ улжшеніята които сж прѣдидѣтъ на най живото му попеченіе, комисари нагледници са испроводили въ провинціити на Европа и на Азия. Наставленія съсъ които тѣ сж снабдили, нѣтъ придискуваха да отлѣжатъ чиновничити дѣто са трудатъ да испълняватъ съсъ законность и съсъ правна своити длѣжности, отъ онѣзи на които поведѣніето е противно на законити и на правдата, да сторѣтъ азилъ тѣзи послѣдници и да произвѣсѣтъ наказаніето нѣтъ; да изучѣтъ на сѣбѣ да неспѣлюватъ системата на нѣповинята които слѣдува централната администрація; да надирѣтъ условіята съсъ които са извършувана службата на заптѣтата; да поправѣтъ поведѣніето на мезлишити въ про-

винциити и санджацити както и поведѣніето на чорбаѣити въ границата; да са трудѣтъ за усжвѣржаваніето на съобщителната система; да земаѣтъ мѣрки собствени; да улжшавѣтъ развитіето на земеделіето; да пригледѣтъ тѣмнити за да предпазѣтъ заспрѣити отъ бѣднотіята, и да турѣтъ въ управленіето на вакуфити законн които да усигоряватъ редовностьта нѣтъ.

Помежду полѣзните мѣрки които е земаѣлъ до сега Н. П. Джедетъ ефенди отрѣденъ за да пригледѣ Босна и Херцеговина, най-главнити сж биле да са съединѣтъ нѣкои окрѣжия и села подѣ едно само и сѣщо управленіе; да са унищожѣтъ безполѣзните служби на гражданската администрація както и безполѣзните служби на заптѣтата, и да са смалѣтъ разности зѣлѣ отрѣдени на една частъ отъ пошкити които докаруватъ тѣмъ една значителна годишна печалба на хазната. Н. П. е съставилъ оци въ Босна нѣколко табурѣ рѣдова воинска събрания отъ ерлійското населѣніе; той е учредилъ едно тѣло стражари за да служи на заптѣтата за общественината сигурность върху нѣкоя важни линіи и мѣста; той е наредилъ уставѣтъ за да нѣцити съсъ единъ по правѣ тертиѣтъ; той е улжшил пѣтицата за приѣсаніе и е направилъ нѣкои-си распорѣди прѣитни за умложаваніето на населѣніята и за успѣхѣтъ на земеделіето.

Джедетъ ефенди слѣдува на тѣзи минути да тура въ дѣйствиѣ умнити улжшенія които са изискуватъ отъ тѣзи страни.

Натоваренъ съсъ пригледѣніето на сѣвернити провинциі въ Анадолъ, Н. П. Риза ефенди е направилъ, оци отъ пристигнуваніето си на Джаникъ, различни рѣшенія относително до граждански работи и които са отнесати особно до мисіята му за издирване и е предпрѣлъ поправата на пѣтицата за съобщеніе. На Самсунъ, Н. П. са е занимавалъ съсъ разрушаваніето на неразработенити земи, съсъ направеніето на ханницата и на пазарѣти, съсъ мереметеніето на заданія които принадлежатъ на ев ка фѣтъ; съсъ равновѣсіето на вергити; съсъ основаніе на каси за кредитъ; съсъ поставяніето на системи за напояване, отредѣни да умложѣтъ произведѣніето и плодливостѣта на земити; съсъ обработата на захарната трѣстъ и на други полѣзни растения; съсъ направеніето на кѣшли, на спитали и на други общенародни заведѣнія, както и съсъ сѣмбички за аяисисуване по близкити морски брѣгница; най-сетнѣ съсъ прѣобрѣщаніето на нѣколко важни санджаки въ каймакамѣлци. Той са занимава сега да допълни сѣчките мѣрки които е прѣдложилъ, или на които извършуваніето е предпрѣлъ и ще трѣгнѣи сега скоро отъ Самсунъ за да слѣдува мисіята си по сѣчките части на Анадолъ на които пригледѣніето са е повѣрило нѣму.

Н. П. Субх-бей, който бѣши натоваренъ да пригледѣ южната частъ на Румели, слѣдъ кѣту са научи за поведѣніето на чиновничити, слѣдъ кѣту промѣни онѣзи които намѣри виновни, и прибра недоплатенити даѣнѣти, са е занимавалъ да поправа или да прави пакъ отъ ново кѣшли, коначити на началствата, заведѣніята за първостепенното и второстепенното въспитаніе, тѣмнити и други заданія; да уздавни общественото спокойствіе — разатлажъ — презъ улаженіето и наказаніето на хайдутлукѣтъ; да пригледѣ сѣмѣити на провинциалнити каси, и да отрѣди заплатити на берачити; той повърна въ нѣкои-си мѣста, на онѣи дѣто плащѣтъ вергѣи, една частъ отъ личніятъ даѣнѣи и отъ овладѣнѣти, постави офицѣри за да направѣтъ подѣ тѣхни заповѣди едно тѣло ерлійска воинска съставена отъ селски стражи които селата на румелійската провинція употребѣли до 4,000 кадарѣ и подъ нѣе бѣи лѣац и,

и които нареди добръ безъ да даде обаче никакъ товаръ на хазната; той изчисти добръ минералнитѣ извори и тѣхнитѣ водоѣмни открити на половинѣ частъ отъ Манастиръ, на които науката и опитѣтъ сж доказували тѣврдѣ добръ испѣлваніето на много хронически болѣсти; той отрѣди около петстотинѣ берачи за да нѣкѣтъ дѣто знаѣтъ да чѣтѣтъ и да пишѣтъ кѣту нѣмъ дади заплатити на заптѣтата които бѣха напрѣшъ натоварени да сабиратъ вергити, и които съсъ този тертипъ много добръ стана да са заѣмѣтъ. Той унищожн въ сѣщото врѣмѣ длѣжностѣта на берачѣтъ за отредѣната цѣна на петалити и на питѣтата, за да натовари съсъ нѣя пакъ повити берачи и дигна незаконнитѣ права които са земаха коги ставатъ свадби. Осѣмѣтъ това Н. П. са е занимавалъ още и съсъ испѣлваніето и съсъ прѣсѣшаваніето на нѣколко блатѣ и езера, и съсъ поправѣніето на пѣтицата за кола, спорѣдъ крибената тука таблица, и зѣлъ е пакъ тѣмъ много други полѣзни мѣрки. То са намира сега пакъ въ столицната, понеже сѣврши мисіята си.

Прѣдлаганіята на Субх-бей които са отнесати до измѣненіето на тертипѣтъ съсъ който избираніето на провинциалнитѣ мезлиши и на селскитѣ мухтари, и до унищожаваніето на правата дѣто земаха тѣзи дѣрнитѣ и коджабашити, ушъ за лични разности, са разгледаха въ Голѣмѣтъ Свѣтътъ и са турѣха въ дѣйствиѣ.

КОРЕСПОНДЕНЦИИ НА ТУРЦИЯ

КЮСТЕНДИЛЪ, 20 Юлія. — Работити които ставатъ днесъ тука сж важни. Нѣ ще ги изложимъ на публиката за да привлечѣмъ вниманіето на царското правителство, което са грижи дѣни и ноѣа за спокойствіето и за благоденствіето на подданицити си, върху единъ предметъ който обезпокоява сѣчките жители; върху когото тукашнитѣ чиновници хичъ не сбрѣщатъ вниманіето си. Нѣ искаме да кажимъ за посѣлѣніето на черкзити.

Нѣ знаѣти колко трудови положиха кюстендилскитѣ жители за да направѣтъ една черкува подѣ нѣмѣ свѣти Мина, която почнахми и уредихми до една стѣнитъ. Днесъ сичкити сѣрца сж пасѣхрѣбни кѣту глѣдаѣи посѣлваніето на Черкзити въ околностити на черкувата, което е съсъмѣтъ противно на добритѣ намѣренія на царското правителство.

Когито пристигнаха Черкзити тука, царското правителство нѣмъ бѣши дадо едно ираде за да си направѣтъ кѣщити въ градѣтъ ни на Стамболъ-кадія — по селата и на Мира-Мермери които нѣ направихми; нѣ тукашни нѣкои жители не намѣриха тѣи мѣста мунасинъ за кѣщи на Черкзити, ами до черкувата ни свѣти-Мина което и стана тѣи.

Кѣту видѣхми тѣи работата, нѣе употребихми сичкити си сили за да не ставатъ тамо кѣщити нѣмѣ: молихми са на мезлишѣтъ да не ги турѣтъ тамъ, предложихми оци да платимъ сичкити разности които сж стаѣли, само-и-само да намѣри други мѣста за да ги посели или цѣкъ на онѣи мѣста за които царското правителство бѣши дадо ираде то си.

Той отказа. Когито пристигна тука фѣйскіятъ паша, нѣе му подѣдохми единъ азаръ и го молихми да зѣмн въ внимѣ жалбитѣ ни. Той ни са обрѣкнѣ чѣи са ди да направѣ сичко каквото му иде отъ цѣ; нѣ притурѣи той, трѣбува да го прѣста на мѣстнѣтъ мезлишѣ. Този мезлишѣ нѣе даѣтъ оци отговорѣтъ си на това; нѣ спорѣтъ какъ са пѣжда, той ще бѣди пакъ казателѣнтъ.

Ето, Г-не Редакторе, пакъ потъпкватъ нѣкой си долни чиновници заподѣдати на царското правителство. Ние го молимъ отъ сѣ сърце да обърне вниманіето си на тѣзи работи които не сѣ хичъ съобразни съ съзвѣдливите чувства на Н. Ц. В. Султанътъ, и да благоволитъ да даде пакъ заповѣдъ да се направятъ изпити на Черкезити по ония мѣста за които то е дѣло заповѣди и да са дигнати отъ околностите на черкувата, което обезпоява сичкиѣ мюстендиоски жители.

ГОРНА-ОРЪХОВИЦА 5 августъ — Слѣдуваѣтъ да ви описувамъ злоупотребленіята и лошаото поведение на нашето туканно духовно лице, за което хортувахъ въ послѣдния брой на ТУРЦИЯ.

Колкото отъ надъ маджилжка, отъ когато му са случи бѣдата да са осакати, види се да са зарѣквали веки. А то отъ по преди, що са имали да страдатъ юще и отъ него моштитъ на свѣти Харалампіа и слѣдъ посветиване-то му! — Чакъ по Софія ги е разнесълъ, заедно съ свѣтото Евангеліе и съ честивитъ кръстъ, за да чудодѣйствува съ тѣхъ въ отворяне-то на маарата. За туй той по напредъ сключилъ былъ сичното грамдарско съдружество, да проводятъ едно-го отъ тѣхъ въ Едрене до нѣкой-си, споразумѣнъ съсъ него отъ по напредъ, Гъркъ, до когото дору и телеграфъ ударилъ, за да имъ испроводи по челяка стока за един-колко миница отъ пазарена-та имъ стока (расковнотъ), съ условие половината пешинатъ и половината на почакъ. Гъркътъ ги обрѣсва сто мици и имъ дава малко вѣтеръ, да си бѣхтѣтъ съ него грънцкитъ ангели по софійскитъ планини. Погледъ на вадето като не му занесли останитъ мициове, писалъ имъ няколко пкти, и като не пріеълъ отговоръ, той дохожда самъ, та тегли на сѣдба одного отъ дружеството Г. Сивча отъ Ласковецъ, коумто былъ теслимилъ стоката. Като са влацихъ изъ Търново нѣколко дни по тиджарета, най послѣ Г. С. . . видю дозла, че Гъркътъ ще го дюшюртиса, като извадилъ и телеграфа имъ, принудилъ са макаръ и съ причървено лице да испопѣда, каква стока са биле купили и какъ были излгани отъ Гъркъ. Туй като са доказало добръ, че е истина, сторили тектиръ Гърка, и тѣй Сивчо съ сѣдърестію си отървали са юще отъ една глоба. Въ туй утѣшеніе тогази изпийтъ дяду духовникъ извадилъ си бѣ гѣна на синодята си, кому бѣ пребилъ дору и ржката отъ бой.

Поради тѣзи такиви негови работи, по чувствителнитъ отъ жителитъ ни като не могатъ вече да го търпѣтъ, наченали бѣхъ да му търѣхтъ ердѣство, какъ да му дадатъ пкти. Но понеже есенесъ му са сѣршане срокътъ на такента, надѣвахъ са да си отиде произволно, както и самъ бѣши пусналъ слухове, какъ непременно ще си отиде слѣдъ нѣколко време, като си расправи тукъ тамъ земяне и дазньето си. Ама таквоти мѣсто за оставане ли е? Въ мѣнастири си да са върне той, може ли живѣтъ тѣй раскопно? За туй той, за да може да са застонъ и за напредъ тука, отнесълъ са и къмъ мѣнастири си, Иверъ, съ лукавщина, и изработилъ да му са прати дозволеніе за други юще 5 години да стонъ на такента. Въ мѣнастири общо писалъ, да би то оставили отъ есенесъ до напредъ да стонъ, за да си пребере дѣто има земяне и да си распродаде храна и друго цѣто има, а на стареца си тайно писалъ, за да би пригодилъ той презъ туй време, какъ пакъ да изработи, цѣто да би той и за напредъ останалъ тукъ, защото и пакъ не си отхождалъ въ мѣнастири, но щалъ

или въ Руссія или въ Влашко да отиде. Съ таквоти лукавъ начинъ той и мѣнастири си изыгра да му са прати дозволеніе за юще 5 години да стонъ на този такента. . .

Такъвъ былъ, Г-не Редакторе, този преструваннитъ Българофилъ духовникъ въ нашия градецъ, споредъ както добръ са научихъ, като си ходихъ тѣзи днѣе на Орѣховица. Вторий пѣтъ кога си отидѣ, ако научи и друго юще нѣщо интересно, ще ви го съобщимъ, за да го обнародвате и него.

НѢЩО ЗА УЧИЛИЩАТА (*)

Казвахъ ни, че Г-нъ Беронъ печаталъ нѣкакви писма: за възпитаніето ли, или за наредбѣтъ на училищата ни — не помнимъ — въ Българскѣхъ Пчелѣ. За съжалѣніе нѣй не получаваме тоя вѣстникъ, и не знаемъ какви сѣ въыводитъ и заключеніето на тѣя писма. На сѣки случай, нѣй ще си позволимъ тука нѣколко бѣлжани, за по доброто устройство на училищата ни.

По нашему: изимнитъ училища да сѣ уличножатъ съвършено, като безполезни, а на мѣстоѣто имъ да сѣ съставятъ приготовителни училища въ сѣкъ махлъ, кои да иматъ по два класса. Въ тѣя училища да има по единъ учителъ и единъ надзоратель, кой да глѣда за порядѣкътъ на дѣцата кога са тѣй свободни отъ слушането на уроцитъ си. Въ тѣя училища дѣцата да получаватъ първоначално обучение, цѣто да могатъ да сѣ приготвятъ за въ главното училище. Намъ ни сѣ чини, че въ тѣя училища ще е достатѣчно да са предаватъ слѣдующитъ предмети: въ 1-й классъ, първоначално обучение въ четене и писане, и първо познаване съ цифиртъ до 100. 2-й классъ кратка Св. Исторія, първитъ 4-ри дѣйстви на аритметикѣтъ, начало на българскѣхъ граматикѣхъ и начало на французскій и турскій языци. Едва ли ще трѣба повече.

Освѣтъ тѣя училища, градътъ трѣба да има и едно главно училище, въ кое да поставятъ оныя ученици, кои сѣ были въ приготивителнитъ училища. Това училище може да са състави изъ 4-ри класса, и да има по крайний мѣръ трима учители и двама надзоратели кое е крайне необходимо. Предмети за преподаване трѣба да са избѣрѣтъ такива, кои и маѣтъ приложѣніе въ животѣ. Не знаемъ, до колко ще сѣе правы въ избираніето на такива предмети, въ нѣй, на сѣки случай ще покажемъ кои сѣ по нашему сега за сега най-полезнитъ въ училищата ни. Ето ги: языци: българскій, турскій, и французскій; закѣнѣтъ божій, българскѣхъ, турскѣхъ и Всеобщата Исторія; Исторіята на христіанскѣхъ цѣрквѣхъ, опознаване съ правилѣтъ на търговіѣтъ и законитъ; Географія, математическа, физическа и политическа; Математика Физика. Естествена Исторія, Химія и народно стопанство.

У насъ еще е трудно преподаването на математическитъ и естественнитъ науки — кои да кажемъ правото, сѣ и най-потрѣбни защото, нѣй безъ нужнитъ прибори не могатъ да сѣ предаватъ, а нашитъ училища нѣмаѣтъ и немогѣтъ скоро да си добѣтъ тѣя прибори; въ на пръвъ случай е необходимо баремъ опознаването съ тѣя науки.

Ето цѣто можемъ да кажемъ за устройството на нашитъ училища. Разумѣва сѣ нѣй не казвамъ сичѣщо цѣто трѣба, защото това е невъзможна работа за единъ човѣкъ и въ такавъ малкъ статикъ като нашѣтъ; въ

нѣй сѣе спокойни, защото мислимъ че казахъме онова, кое, по нашему, трѣбаше, рано или късно, да са каже. Предваримъ: това е наше лично мнѣніе и нѣй го не назваме никому: сѣки може да стори така, както му са види по хубаво: въ най хубаво было-бы, ако нашитъ учители си дадѣха мнѣніето, сѣки отъ дѣлно, за тоя предѣтъ, защото тѣй по добръ знаятъ нуждитъ на училищата, и тога работата лесно ставаше. На сѣки случай, училищата ни сѣе нуждаятъ въ коренно преобразование, както и казанѣлшкитъ. Нѣй сѣ много надѣваме въ тоя случай на Г-на Ф. Велиева, защото го знаемъ за добръ патриотъ и опытенъ въ тѣя работѣ. Нѣй отъ дѣтинъ съчувствуваме и на младитъ дѣто сѣе зели на събъ трудитъ за доброто устройство на казанѣлшкитъ училища. Помогни имъ Боже, и дѣно на дѣждитъ ни сѣе убѣждѣтъ. Тука нѣма нѣщо невъзможно: сичѣщо зависи отъ насъ, стига са мо да знаемъ какъ да сѣе земимъ за работѣ.

Не ще сѣебѣркаме, ако сѣе постарамъ и за дѣвическитъ училища. Жаль че писмото ни стана и тѣй дѣлно, и неможимъ да са распространимъ за тоя предѣтъ. Въ въ свободно време нѣй и за това ще поговоримъ, и цѣо са постарамъ да докажемъ на читателитъ необходимостѣтъ, да имѣме образовани и учены жени и майки. Ако да знаяхъ нашитъ Българи, каква рола играе въ възпитаніето жената, и какво е нравственното вліаніе, кое може да има тя на народѣтъ. . . .

ПОЛИТИЧЕСКИ ИЗГЛѢДЪ.

Ние са намирами въ срѣдата на много новини противни едни на други и на много изболѣчиванія, които ставатъ сѣки дѣнь отъ носително за въпросѣтъ на герцогщинитъ, въ германскитъ вѣстници. Ние трѣбува слѣдователно да запишемъ съсъ точнотія и съсъ вѣрностъ, кѣту единъ новинарь, сичкитъ работи, кѣту оставимъ за напредъ грижата на европейскитъ вѣстници, да разяснѣтъ този хаосъ.

Сегашната най-важна случка е пристигнуваніето въ Виена на прускіятъ царъ. Той пристигналъ вчера на еднайсетъ сахати вечерѣта въ гарата дѣто намѣрвалъ нѣмскитъ императоръ който бѣши отишѣлъ за да го прѣвѣи. Денешната която ни извѣстѣва тѣя новина притурѣа че Т. Т. В. В. отишѣе послѣ на Шенбрюнъ въ срѣдъ живи въсклицанія отъ множеството на народѣтъ.

Лице съсъ лице, тѣзи два царя трѣбува да са имали едно рѣшително вліаніе въ честѣта на злощастнитъ герцогщини. То бѣши естествено дѣто царятъ Гіонъ и нѣговіятъ вѣренъ помощникъ сѣе искали да са ползуватъ отъ пребиваніето си въ столицината на Нѣмція, за да отрѣжатъ най-сѣтѣвъ, за доброто на интереси на Прусія, този въпросъ пѣленъ съсъ препирни. Дѣйствително, една денеша отъ Виена извѣстѣва че едно съвършено и сѣрдечно съгласіе станало помежду царятъ Гіонъ и императорѣтъ Францоа-Жозефъ, помежду графъ Решберга и Г. Бизмарка. Върху какви основи стонъ това съгласіе? Твърдѣ лесно е да го предложимъ. Царятъ Гіонъ макаръ и да има срамъ, иска герцогщинитъ; гордѣливитъ погрѣбности на нѣговата полития трѣбуваѣтъ слѣдователно твърдѣ лесно да тържествуваѣтъ отъ нѣкой лични негодованія.

Прочее, има една по голѣма икономическа

(*) Глѣдай 4-ти брой на ТУРЦИЯ.

на причина която е спомогала да направи да пръснат политическите пруски човъци сичките тия искрени постоянства и деликатности: тя е побърбата на Прусия да даде едно по-големо развитие на мореплаването си, за да направи съдства на произведениата си. Сичките хора знаят тѣзи нужди въ сѣверна Германия, и рѣкоплъщятъ на политиката на Г. Бизмарка. Съсъ този само ъм турентъ въ едната рѣка за материални и търговски нищахъ, берлинскитъ министъръ си е затворилъ устата на либералните слаби воли на занаятчийскитъ и търговскитъ класъ въ Прусия, а пакъ съсъ другата рѣка, той показуваши на открити и вѣрнитъ главатарии на национал-верението които вѣруваха въговата политика, повити побѣди които ще прибере за най-голяма слава и идеалното вътържияване на германското отечество.

Слѣдователно нашето дълбоко, искрено убѣждение е чи Прусия ще си освои герцогщинити, слѣдъ кѣту исчерпи добри сичкити форми и сичкити рѣшенія и подбуди съсъ намѣрение, за създаването на Европа, развѣлата и несъгласието въ царщинити на конфедерацията. Кожото за Нѣмция, тияма освѣтъ една грижа, сирѣчь грижата да привържи подпорката на съюзникътъ си и да са увѣри за помощта му по причина на предварителни случки неизбѣгливи въ Италия до които отъ минута на минута не приближаватъ.

Споредъ казаніето на една виенска кореспонденция, конференциити за мирътъ ще са отворатъ на 22, сирѣчь додѣ прибѣжава царятъ Гіюмъ. Трѣбува да си надяваме чи присѣствіето на августиніятъ самодержавникъ не ще присѣче ходѣтъ на преговорити и чи дѣлото което трѣбува да запечата смирването на Данемаркия ще са извърши безъ да произведѣтъ празничити въкоя неочакана претевция.

Мониторътъ извѣстѣва че въ недѣля кѣдѣто два сахати (н.к.) испанскитъ царъ зель отпусъ, въ палатѣтъ на Сень Клуѣтъ, отъ императорѣтъ и отъ императрицата, слѣдъ кѣту са запрялъ въ Парижъ при царица Христина, Н. К. В. трѣгналъ отъ този градъ на шестъ сахата вечерѣта. Едни желѣзни кола сѣ турили на разположеніето му.

Единъ малкъ облакъ отъ тѣжа прѣмина презъ блясъкѣтъ на великолѣпнитъ празници които тѣйлерійскитъ дворъ направи на мѣжѣтъ на царицата Изабела. Книгата чарторійска, дъщеря на царицата Христина и на графъ Ріаніаресъ, умрѣ. Това е третѣто чедо, ако помнимъ добръ, което дарицата-майка загуби.

Княжескити посѣщенія са продължаватъ по сичкити царщини въ Европа. Ние ще забѣлжимъ само пътуваніето на князь Химберта, по голѣмѣтъ сѣпъ на италијскитъ царъ, и въроатніятъ наслѣдникъ на короната, и на което отдаватъ една политическа цѣль.

Този князь отива за Копенхагенъ за да посѣти царъ Христиана. Той пътува и коняго. Казуваъ че той щялъ да са върни отъ тамъ за да отиди на Парижъ.

На туй пътуваніе отдаватъ една причина за която ние не разсѣдихме да хортуваме сега за двойніятъ ѣ характеръ политически и частенъ. Увѣрватъ въ много вѣстипци, че става дума за единъ новъ свадбарски съюзъ помежду царската фамилия на Франция съсъ царската фамилия на Италия. Касай-са за книгиня Анна Мюратъ. Този слухъ са распрѣсна толкози много щото ние мислимъ да го извѣстимъ кѣту хорски приказки.

Споредъ една телеграма отъ Марсилія отъ 20 августъ (н.к.) писмата отъ Алгерія белѣжатъ нови смѣщенія които станали въ оранската провинция. Сі-Мохамедъ билъ повлѣкъ съсъ себѣ си ларбаскити племена на челото на които той поднаилъ огньове, причинилъ убійства, и убралъ ханищата на керванити.

Спокойствіето цагува по другити мѣста на оранската провинция, както и въ константинската провинция. Войскити турени на сионити на Телла запитуватъ презвѣрността на бунтовничити.

Послѣднитъ новини отъ Петербургъ извѣстѣватъ смѣлѣваніето на руската вонска. Съдѣтити отъ гардити на артилеріята и други класови отъ вонскарити на които вадето на служба имъ пазва на 1-во януарія дѣто иди, сѣ изспроводили сега въ огнищата си до едно неизвѣстно вѣрме.

Денешити които пристигнаха отъ Невъ-Йоркъ представятъ градѣтъ и другити мѣста на царщината кѣту най-дълбоко обезкуражани. Сичкити хора желатъ мирѣтъ. Надѣватъ са тука чи на свършването на годивата отдѣленіето ще са изпълни, и чи единъ прѣтѣлски съюзъ ще са сключи помежду Сѣверъ и Югъ. На 3 августъ Схерманъ бомбардирувалъ Атланта, и въ понеже билъ ощи много далеко отъ градѣтъ, конфедератити пострадали много малко. Дѣйствието на бомбардируваніето било почти никакво. Конфедератити направили пакъ съобщеніята помежду Атланта, Югъ и Истокъ. Желѣзнитѣ пѣтища сѣ преправили на сѣкѣдѣ.

Отъ друга страна пакъ кореспондентити на Таимсъ, отъ Невъ-Йоркъ, белѣжи преговорити на демократити за отбортъ на единъ прѣсѣдателски кандидатъ прѣтенъ за мирѣтъ въ договорѣтъ на Шираго. Споразумѣли сѣ беки за едно примираваніе и за призованіето на единъ общи договоръ.

Послѣднитъ новини отъ Тюнисъ извѣстѣватъ чи преговорити отиватъ добръ, и чи мирѣтъ са глѣда беки кѣту сигуренъ: инглишкити агенти сѣ рѣшили, найсетѣ, по слѣдствіе на заповѣди съобщени отъ Лондра преди нѣколко дена да сѣдинятъ усилията си съсъ усилията на Франция.

Новинити които прѣихми отъ Калкута и отъ Бомбей, ни извѣстѣватъ че царятъ на Бирманцити правялъ голѣми приготвления за бой сѣбѣцу Инглизити.

СЪКАКВИ НѢЩА И НОВИНИ.

— Европейскити вѣстипци извѣстѣватъ че князь Куза щялъ да трѣгнѣ сега скоро за Франция презъ Цариградъ. Казуваъ че той жалаалъ много да са види лично съсъ францускити императоръ.

— Научаваме са чи Г-нъ Димитраки-бей, жителъ отъ Тулча, който са намира отъ нѣколко вѣрме насамъ въ столицната, свикѣлъ тѣзи дине ощи отъ нашити първенци отъ Балканитъ които не бѣха зели участіе въ паропловната дружина и имъ направили забѣлѣжаванія да са оставатъ отъ нѣтъ члѣжѣтъ и отъ егонѣжѣтъ и да земѣтъ участіе въ туй прѣдпріятіе което е единъ главенъ изворъ за распространіето на нидустріята въ стечеството ни. Г-нъ Димитраки-бей притурилъ още чи ние първенцити не трѣбува да слѣдуваме неки онѣзи дини на повѣдѣніето които нашити бащи сѣ слѣдували; нѣ ние трѣбува да са съобразимъ съсъ общественото движеніе на епохата кѣквото правятъ другити народи въ отоманската имперія.

Ние са надяваме на Г-нъ Димитраки бей, който е единъ човѣкъ доста пагріотъ чи ще сиолучи да прикрити страстити и да увѣдѣ съгласіето помежду първенцити и основателити на паропловната дружина на която успѣхити желайимъ отъ сѣ сърце.

— Миналата недѣля, данемарскитъ посланикъ при Високата Порта трѣгна за Змирия.

— Миналата сѣбота, въпорѣтъ Меджидіе донесе тука въ столицната 2,531 черкеза.

— Научаваме-са че по поканеніето на француското правителство, на ѣсенъ щялъ да са състави единъ европейски конгресъ отъ когото ще излязи една еднаква тарифа за международнитъ денешни.

— Много сръбски офицѣри трѣгнаха сега скоро отъ Бѣлградъ за Парижъ за да отидѣтъ на полето Шалонъ да присѣствуватъ на тѣлнитѣ които ставатъ сега.

— Францускитъ Мониторъ обнародува една кореспонденция отъ Дамаскъ които извѣстѣва основаваніето на едно егѣпско училище въ този градъ. Името на императорѣтъ са замѣнявало често съсъ името на Султанѣтъ презъ сичката церемонія на освѣщеніето. Кореспонденцията доказува на туй отгорѣ че, благодареніе на Рюджипаша и на честото заблѣжаваніе на Турцити съсъ Европѣйцити, фанатизмѣтъ фана беки да изчезнува, ако нѣ въ главиги то баримъ въ адетити.

— Научаваме са че Г-нъ Димитраки бей ще трѣгнѣ днесъ за Тулча.

— Една телеграфическа депеша отъ Букурѣшъ отъ 27 августъ извѣстѣва обнародуваніето на селскитъ законъ. Агаріята е унищожена. Селаченити ставатъ стопни съсъ сѣдствіето на една глоба.

— Една друга телеграфическа депеша отъ Бѣлградъ извѣстѣва отваряніето на 28 августъ на народната скупщина. Доцакаліето направено на князѣтъ било много горѣщо и ентузиастически въсклицанія прѣкѣснаа често словотъ му.

— Една друга телеграфическа депеша отъ Крагуевацъ отъ 29 августъ извѣстѣва чи вѣра, на отваряніето на народната скупщина, князь Михаилъ извѣстѣлъ представеніето, въ теченіето на разискуваніето, на проектиити които имали за предметъ общинското преобрѣщаніе, направеніето на желѣзни и пѣтища и реформата за вергинти. Князѣтъ благодарилъ народѣтъ дѣто са е турилъ своелодно кѣту народна гарда и изразилъ признателностъ та си кѣмъ силити покровителни.

— Съсъ драго сърце видѣхми тѣзи недѣля появяваніето на една османска граматика на български направена за онѣзи отъ нашити Българи които желатъ да научѣтъ отоманскитъ языкъ; тя е издадена отъ познатіятъ нашъ съотчественикъ, І. Груевъ. Ние ще хортуваме за нея въ идѣщити си бройови.

— Агіахъ ефенди, главенъ управителъ на турскити пощи са изскачи на чина Улахъ отъ първи класъ.